

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Ruská federace, Moskva

Jméno, příjmení: Růžena Henkrichová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Moskevská státní univerzita
M. V. Lomonosova (MSU), Filologická fakulta, katedra slovanské filologie

Český jazyk na MSU

V akademickém roce 2019/20 se český jazyk se vyučuje jako povinný předmět v rámci 3 oborů: *bohemistika, matematická a počítačová lingvistika, rusistika – denní oddělení* (magisterské a bakalářské studium). Po ukončení studia je vydán vysokoškolský diplom v oboru český jazyk a literatura, ruský jazyk se znalostí českého jazyka a počítačová lingvistika se znalostí českého jazyka.

Obor *bohemistika* zahrnuje jazyk, literaturu, reálie, odborný překlad, slovanské literatury, cizí jazyk (angličtinu nebo němčinu) a od 3. ročníku 2. slovanský jazyk (srbštinu nebo polštinu).

Bohemistika se jako hlavní obor studuje v 1. ročníku – denní oddělení (bakalářský studijní program), 1. ročník (navazující magisterské studium)

Obor *český jazyk* se také vyučuje jako první cizí jazyk v kombinaci s oborem *matematická a počítačová lingvistika* v bakalářském studijním programu

V magisterském oboru se čeština vyučuje v oboru *ruský jazyk a literatura*.

Český jazyk zahrnuje předměty čeština jako cizí jazyk, odborný překlad, reálie, domácí četba.

Výuka na denním oddělení je od pondělí do soboty od 9.00 do 18.00 (výuka trvá 4 roky - bakalářské studium).

Výuka na večerním oddělení je od pondělí do pátku od 16.20 do 21.10 (výuka trvá 5 let -

bakalářské studium).

V letošním ak. roce studium na večerním oddělení nebylo realizováno.

Magisterské studium trvá 2 roky a je realizováno pouze jako denní studium.

Lektor vyučuje na denním oddělení (bakalářský studijní program), vede konverzaci v českém jazyce a předmět *čtení domácích četby* v 1. ročníku denního odd., (v oborech *bohemistika* a *počítačová lingvistika*), v 1. a 2. ročníku (magisterský studijní program) lektor vyučuje gramatiku a konverzaci v českém jazyce.

V roce 2008 vznikla filiálka Moskevské státní univerzity v Baku (Ázerbajdžan). Součástí MSU Baku je i Filologická fakulta, kde je vyučována čeština v kombinaci s anglickým jazykem v magisterském studijním programu. Filologická fakulta MSU zajišťuje výuku na FF MSU v Baku personálně. V praxi to vypadá tak, že z katedry slovanských jazyků odjíždí na 1 měsíc jeden učitel a vyučuje český jazyk – celkem 3–4 učitelé za semestr. Pokud do Baku odjede učitel praktického českého jazyka, lektor zastupuje kmenového učitele na domácí univerzitě, tj. na FF MSU, ve všech ročnících.

Lektor na filiálku MSU v Baku (Ázerbajdžán) nejezdí, protože lektor je zaměstnán na základě mezistátní (bilaterální) smlouvy mezi ČR a RF.

<http://www.msu.az/ru/pages/9-Филологический%20факультет>

Krátký přehled počtu studentů

Bakalářské studium:

bohemistika 1. ročník - (denní oddělení) 8 studentů

počítačová lingvistika 2. ročník - (denní oddělení) 5 studentů

Magisterské studium:

bohemistika 1. ročník - (denní oddělení) 6 studentů

rusistika 2. ročník (3 skupiny, denní oddělení) 1. skupina 5, 2. skupina 12, 3. skupina 8

Věk studentů se pohybuje mezi 17-21 lety (bakalářské studium) a 21-23 lety (magisterské studium).

Volitelný předmět:

Rusistika 3. ročník (bakalářské studium, denní oddělení) – 5 studentů

Organizace výuky

Zimní semestr: 2. 9. 2019 do 21. 12. 2019

Zápočtový týden: od 23. 12. do 30. 12. 2019

Zkouškové období od 3. 1. do 25. 1. 2020

Letní semestr: 7. 2. 2020 do 18. 5. 2020

Zápočtový týden: 20. 5. do 31. 5. 2020

Zkouškové období od 1. 6. do 26. 6. 2020

V letním semestru byla od 19. 3. 2020 výuka kvůli pandemii COVID 19 realizována pouze online, zápočty a zkoušky taky probíhaly online formou, došlo ke změnám harmonogramu studia.

Podmínky pro výuku

Celkem na katedře slovanských jazyků působí 29 pedagogů, 8 zahraničních lektorů, 2 sekretářky.

Katedra má k dispozici pouze dvě místnosti – jedna je sborovna, druhá je pracovna vedoucí katedry a sekretářek. Na katedře má lektor k dispozici telefon, kopírku (kopírka často nefunguje). Samostatná učebna pro výuku českého jazyka není, ale na fakultě je k dispozici hodně učeben, kde je základní vybavení (bez techniky, často bez zásuvek). Pokud lektor chce používat třídu s veškerým technickým vybavením (tzv. jazykovou laboratoř), musí o tuto třídu písemně požádat na začátku každého semestru.

Lektor kromě samostatné výuky organizuje vánoční večírek, představení k svátku Slovanského písemnictví, filmový klub, překlady a tlumočení na oficiálních akcích, organizuje a aktivně se účastní státní zkoušky z českého jazyka, a to písemné i ústní části (účast v komisi). Pro studenty vypisuje konzultační hodiny.

Akce studentů bohemistiky a úspěchy moskevské bohemistiky

Studenti bohemistiky mimo výuku organizují různé akce propagující český jazyk. V letošním akademickém roce zorganizovali Vánoční večírek, Večer české písně, dále se studenti bohemistiky MSU zúčastnili překladatelské soutěže Zuzany Roth, kterou organizovalo České centrum v Moskvě.

České centrum společně s lektorkou MSU zorganizovalo několik kulturních akcí pro studenty bohemistiky: např.: návštěva studentů 1. ročníku bakalářského a magisterského studia výstavy O. Sekory a zároveň se zúčastnili exkurze po knihovně, hudební večer J. Klapky, přednáška Martina Beneše (Akademie věd ČR), návštěva vedoucí konzulárního úseku J. Cimbolincové
V letošním akademickém roce 3 skupiny ukončily studium v magisterském studijním programu.

Spolupráce s ostatními organizacemi

Lektor aktivně spolupracuje s ostatními univerzitami, kde se vyučuje čeština, např. s Moskevským státním institutem mezinárodních vztahů MZV RF (MGIMO), s Diplomatickou akademií MZV RF.

Lektorát českého jazyka na MSU má velmi dobrou spolupráci se ZÚ Moskva, výbornou spolupráci má lektorát i s Českým centrem v Moskvě, a to především díky ředitelce Českého centra Moskva Haně Skládalové, která velmi aktivně propaguje českou kulturu na půdě univerzity.

Historie bohemistiky

Čeština se jako obor na FF MSU na katedře slovanských jazyků studuje od roku 1943, v 2016 byla bohemistika poprvé otevřena jako magisterský program. Kromě češtiny se na katedře studují další slovanské jazyky – bulharština, chorvatština, slovinština, slovenština, srbština, makedonština, ukrajinština, polština, běloruština, lužická srbština. Obor bohemistika se otevírá každé dva roky, obor český jazyk a ruský jazyk se dříve otvíral jednou za 5 let, v současné době si studenti dříve vybírají češtinu k oboru ruský jazyk a literatura.

Pedagogický sbor

Sekce českého jazyka a literatury je tvořena 4 vyučujícími. Vedoucí bohemistické sekce byla do konce května 2020 V. F. Vasiljeva (specializace český jazyk – morfologie českého jazyka, lexikologie ČJ, slovtvorba ČJ, stylistika ČJ), dále na bohemistice působí A. I. Izotov (vede specializované předměty, např. český národní korpus), N. V. Vorobjova (praktický český jazyk), E. N. Koftun (česká literatura 19. stol., 20. stol., realie ČR).

Učební materiály

K výuce praktického českého jazyka se v 1., ve 2. a 3. ročníku používá *Učebnik cheshskogo jazyka*, (1. a 2. díl) A. G. Shirokovové, dále *Cvicění z gramatiky a lexikologie* (1. a 2. díl) od A. Trnkové (hlavní učebnice), dále užíváme řadu učebnic, které byly vydány na FF UK v Praze. Ve vyšších ročnících se pracuje s aktuálními publicistickými texty a porady (zdroje jsou www.idnes.cz, www.lidovky.cz, www.czechtourism.cz, www.ceskatelevize.cz). Studenti 4. a 5. ročníku studia se věnují především politickému překladu, dále překladu právnických textů.

Vstupní úroveň podle SERR u studentů 1. ročníku bohemistiky, rusistiky a matematické lingvistiky je A0, po prvním semestru výuky studenti dosahují úrovně A2, na konci 1. ročníku úroveň B1.

Na konci 2. ročníku studia většina studentů ovládá češtinu na úrovni B2, někteří studenti rusistiky skládají certifikovanou zkoušku v Českém centru potvrzující úroveň B2.

Ve 3. a 4. ročníku studia studenti mají úroveň B2-C1, v magisterském studiu u bohemistů je úroveň C1 -C2.

Ubytování a životní podmínky

Lektor oficiálně bydlí v hlavní budově MSU, na koleji. Má právo jen na jednu místnost a o sociální zařízení se musí dělit se svým spolubydlícím (v mém případě je to lektorka z Bulharska). Pokoj je bez kuchyně a disponuje pouze základním vybavením (skříň, stůl, židle, polička na knihy, postel). Ubytování na univerzitě je v průběhu akademického roku zdarma, v období letních prázdnin (červenec, srpen) lektor za ubytování platí. Podmínky na koleji jsou velmi skromné. Přístup na kolej je omezený – lektor neustále musí u sebe nosit propustku, návštěvy se mohou zdržovat pouze do 23 hodin, lektor si může pozvat pouze 2 hosty denně, více není podle kolejního řádu povoleno. Návštěva příbuzných se taky nepovoluje. Prostor na koleji je 24 hodin denně monitorován kamerovým systémem a na každém patře se nachází ochranka, která hlídá bezpečnost na koleji. Bydlení na koleji má i své plusy – cesta na pracoviště trvá asi 15 minut pěšky. V hlavní budově MSU se nachází celá řada obchodů, pošta, bazén, restaurace, prádelna, jídelny, restaurace, muzeum aj.

Lektor má možnost pronajmout si byt, ale vzhledem k moskevským cenám to není možné. Ceny za byt v Moskvě se pohybují od 1 000 euro do 10 000 euro za měsíc. Záleží na lokalitě, dostupnosti metra, na velikosti aj.

Rady a doporučení

1) Velmi vhodná je samostatnost a znalost ruského jazyka. S angličtinou na lektorát jezdit nedoporučuji. Na pracovišti se lektor domluví česky, ale veškeré podklady pro pracovní smlouvu, vízum si lektor musí vyřizovat samostatně.

2) Běžná je přítomnost policie, ochranky a dochází k častým kontrolám dokladů, osobních věcí na univerzitě a na koleji, ale i na jiných veřejných místech (metro, divadla, nádraží aj.).

3) Je potřeba si zvyknout na poplachová cvičení (hlavně v noci a v zimních měsících).

Od r. 2015 musí většina cizinců, kteří chtějí na území RF pracovat, složit zkoušku z ruského jazyka a z realit. MSU zatím nepožaduje tuto zkoušku při nástupu do zaměstnání, ale je to otázka času, kdy ruské univerzity budou vyžadovat složení takové zkoušky. Nicméně každý lektor by měl studovat ruský jazyk a MSU kurzy ruského jazyka poskytuje pro všechny zahraniční lektory zdarma.

Život v Moskvě má i celou řadu plusů, např. obchody, lékárny, kavárny jsou otevřeny non-stop, dobře fungující metro, ale bohužel přeplněné. Za negativa považuju časté dopravní zácpy na moskevských ulicích, problémy s parkováním apod.

Brno 28. července 2020

Mgr. Růžena Henkrichová